

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

АНАЛИЗ

на капацитета на органите на местната администрация за работа с гражданския сектор при формулиране, изпълнение и мониторинг на местни политики за устойчиво местно развитие и привличане на инвестиции в община Павликени

Октомври 2019 г.

www.eufunds.bg

Проект BG05SFOP001-2.009-0190 „Повишаване на гражданското участие в местните политики“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

СЪДЪРЖАНИЕ

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	3
I. УВОД.....	4
II. Нормативна база	6
III. Социално-икономически условия в Община Павликени.....	12
1. Структура на икономиката в Община Павликени и мерки за насърчаване на инвестициите.....	12
2. Демографска характеристика и пазар на труда в Община Павликени.....	21
3. Образование и образователни институции в Община Павликени.....	25
IV. Политики за сътрудничество с гражданския сектор.....	27
V. Анализ на заинтересованите страни	32
1. Идентифициране на заинтересованите страни	32
2. Приоритизация на заинтересованите страни	34
VI. Участие на гражданите.....	39
VII. Изводи.....	47
VIII. Използвани документи и източници на информация	51
Приложения	52

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

ЕС	Европейски съюз
ЗРР	Закон за регионалното развитие
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
ППЗРР	Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
НПР БГ2020	Национална програма за развитие: България 2020
НИРД	Научно-изследователска и развойна дейност
НПО	Неправителствена организация
СГО	Структури на гражданското общество
ОПР	Общински план за развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони 2014 -2020
ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление“ 2014 -2020
ПЧП	Публично-частно партньорство
УО	Управляващ орган
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ПМС	Постановление на Министерски съвет
МИГ	Местна инициативна група
ЗНИ	Закон за насърчаване на инвестициите
ЗМСМА	Закона за местното самоуправление и местна администрация
ЗПУГДВМС	Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление

I. УВОД

Настоящият Анализ на капацитета на органите на местната администрация за работа с гражданския сектор при формулиране, изпълнение и мониторинг на местни политики за устойчиво местно развитие и привличане на инвестиции в община Павликени е изготвен в рамките на проект BG05SFOP001-2.009-0190 „Повишаване на гражданското участие в местните политики“, Процедура BG05SFOP001-2.009 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Участието на гражданския сектор при формулиране, изпълнение и мониторинг на местни политики е гаранция за доброто управление на всяка администрация и е необходимо изискване за всички нива на публичната администрация. На местно ниво то е от изключително голямо значение поради факта, че местното управление е най-близко до гражданите и им предоставя основни за техния живот услуги. Това е мястото, на което гражданите могат да усетят ясно принадлежността си към предприемането на действия в тяхна полза и в полза на обществото като цяло. Чрез настоящия анализ и последващите дейности в рамките на проекта целта е да се стимулират действия от страна на заинтересованите страни на местно ниво, така че гражданите, живеещи на територията на Община Павликени да се възползват от доброто демократично местно управление посредством постоянно подобряване на качеството на местните публични услуги, ангажиране на населението в обществения живот и провеждането на политики, съответстващи на законно обосноващите очаквания на хората.

Участието на гражданите в процеса на вземане на решения е основен фактор за наличието на демокрацията. Активното участие на гражданите в тези процесите на местно ниво допринася за повишаване на прозрачността и прави местната власт по-отговорна за своите решения. Гражданското общество е важен елемент в демократичното развитие. То предоставя на гражданите алтернативна възможност, различна от тази на политическите партии и лобита, за предаване на различни гледни точки и отчитане на разнообразни интереси в процеса на вземане на формулиране, изпълнение на политики, както и вземане на решения.

Активното участие на гражданите и взаимодействието им с местната власт ще окажат положително влияние върху формулирането и прилагането на политиките на местно ниво.

Целта на настоящия документ е да се анализира състоянието на капацитета на органите на местната администрация за работа с гражданския сектор при формулиране, изпълнение и мониторинг на местни политики за устойчиво местно развитие и привличане на инвестиции в община Павликени, с цел да се направят препоръки за по-добро взаимодействие между местната администрация и всички заинтересовани страни. Настоящият анализ ни дава представа за социално-икономическото състояние на Община Павликени, както и за капацитета на органите на местната власт за работа с гражданския сектор при формулиране, изпълнение и мониторинг на местни политики за устойчиво местно развитие и привличане на инвестиции в община Павликени от една страна, а от друга страна е основополагащ за изготвянето на препоръки и разработването на механизъм за подобряване на тези процеси.

Водещо при разработването на анализа бе да идентифицираме и анализираме реалната ситуацията на територията на Община Павликени по отношение на взаимодействието между местната администрация и структурите на гражданското общество за подобряване на процеса на формулиране, изпълнение и мониторинг на местни политики за устойчиво местно развитие и привличане на инвестиции в община Павликени и съществуващите механизми за включване на гражданите в процеса на вземане на решения на местно ниво, като дефинираме плюсовете и минусите на използваните модели и посочим защо те не работят или работят неефективно.

Още с разработването си на Общинския план за развитие на Община Павликени за периода 2014 – 2020 г., местната власт е осъзнала значимостта на политиката свързана с инвестиции и е заложен специфична цел, която е насочена към конкретната политика, а именно: Специфична цел 2: „Изграждане на подходяща бизнес среда и повишаване на инвестиционния интерес към общината“. Конкретните мерки за постигане на специфичната цел са: Мярка 1. Повишаване на конкурентоспособността чрез маркетинг, премахване на пречките за инвестиции, координиране на инициативите за икономическо развитие; Мярка 2. Подкрепа за развитие на бизнес и пазарна инфраструктура; Мярка 3. Подкрепа на ново технологично развитие и Мярка 4: Развитие на информационно общество, подпомагащо бизнеса. С оглед на постигането на заложената цел и предвид икономическата и социалната ситуация в Община Павликени, един от съществените фактори, които биха могли да подпомогнат процесите на подобряване е именно активното участие на структурите на гражданското общество при изпълнението и мониторинга на политиките в общината.

II. Нормативна база

Възможността на гражданите да участват във формулирането, обсъждането и вземането на решения по значими за живота им въпроси е сред основните им права, признато както на национално, така и на европейско ниво.

Участието на всички заинтересовани страни и взаимодействието на гражданите, бизнеса и нестопанския сектор са едно от важните условия за гарантиране на демократичните устои на местната власт. Партньорското управление е залегнало като цели и приоритети и в стратегическите документи на национално ниво. В Стратегия за развитие на държавната администрация (2014 - 2020 г.), Стратегическа цел 2. Партньорско управление с гражданите и бизнеса е посочено: „Провеждане на съвместни инициативи между институциите и НПО за мониторинг на изпълнението на политики. Инициативи с граждански организации за мониторинг и оценка на качеството на административното обслужване.“ Стратегическа цел 3. Открито и отговорно управление: „Провеждане на инициативи за подобряване на уменията на НПО и администрацията за извършване на мониторинг и оценки.“ Предвидените в стратегията мерки са в пълно съответствие с и са насочени към изпълнението на приоритет 6. „Укрепване на институционалната среда за по-висока ефективност на публичните услуги за гражданите и бизнеса“ на Националната програма за развитие: България 2020.

Законодателството предвижда различни възможности за участие на представителите на гражданското общество в процесите на вземане формулиране и изпълнение на политики, както и на вземане на решения. Едни от основните нормативни документи, регламентиращи правото на участие на гражданите в процесите на обсъждане и вземане на решения са Конституцията на Република България, Европейската харта за местно самоуправление, Насоки за гражданското участие в процеса на вземане на политически решения (приети през 2017 г. от Съвета на Европа) и Конгресът на местните и регионални власти на Съвета на Европа, който отговаря за укрепването на местната и регионална демокрация и оценява прилагането на Европейската харта за местно самоуправление.

Взаимодействието между местната власт и гражданско общество е основен фактор за това дали са налице основни демократични принципи и ценности. Правата и реда за участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление са регламентирани в редица закони и нормативни актове.

На национално и местно ниво, основните закони и нормативни документи, регламентиращи участието на гражданите във формулирането, обсъждането и вземането на решения са следните:

Конституцията на Република България - съгласно Конституцията, правото на гражданите да участват в управлението като основен принцип, а именно „държавната власт произтича от народа и се осъществява от него непосредствено и чрез органите, предвидени в Конституцията“.

Организацията и реда за пряко участие на гражданите на Република България при осъществяване на държавната и местната власт е уреден в Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление. Чл. 1. (1) от ЗПУГДВМС гласи: „Този закон урежда условията, организацията и реда за пряко участие на гражданите на Република България при осъществяване на държавната и местната власт.“ В рамките на закона са дефинирани принципите на прякото участие и форми на прякото участие на гражданите в процесите на местното самоуправление, както следва:

Чл. 2. от ЗПУГДВМС „Принципите на прякото участие на гражданите в управлението са:

1. свободно изразяване на волята;
2. общо, равно и пряко участие с тайно гласуване;
3. равен достъп до информация по поставения за решаване въпрос;
4. еднакви условия за представяне на различните становища.“ и

„Чл. 3. (1) Прякото участие се осъществява чрез:

1. референдум;
2. гражданска инициатива;
3. европейска гражданска инициатива по смисъла на чл. 2, т. 1 от Регламент (ЕС) № 211/2011;
- 4.) общо събрание на населението.

(2) Референдумът може да се произвежда на национално и местно ниво.

(3) Гражданската инициатива може да се провежда на национално, европейско и местно ниво, а общото събрание на населението - на местно ниво.“

Съгласно чл. 17 от Закона за местното самоуправление и местна администрация: „Местното самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна компетентност ...“. Законът за местното самоуправление и местната администрация урежда обществените отношения при местното самоуправление и администрация,

регламентира органите на местното самоуправление с техните правомощия и компетенции. Също така, в ЗМСМА се посочва, че гражданите имат право „да се изказват, да отправят питання, становища и предложения” по всички въпроси, които са в компетентността на кмета и общинския съвет. В този смисъл, обществени обсъждания и консултации на местно ниво могат да се организират по широк кръг теми и въпроси, в зависимост от спецификата на съответната община район/кметство и приоритетите на местната общност.

Законът за достъп до обществена информация регламентира спецификата и начина за предоставяне на този вид информация. Правото на гражданите да получават достъп до информация е регламентирано и от чл. 41 от Конституцията на Република България, който гласи: „(1) Всеки има право да търси, получава и разпространява информация. Осъществяването на това право не може да бъде насочено срещу правата и доброто име на другите граждани, както и срещу националната сигурност, обществения ред, народното здраве и морала. (2) Гражданите имат право на информация от държавен орган или учреждение по въпроси, които представляват за тях законен интерес, ако информацията не е държавна или друга защитена от закона тайна или не засяга чужди права“.

Законът за административно-териториалното устройство постановява правилата за промяна на административно-териториалните единици чрез участие на гражданите при провеждане на референдум.

На общинско ниво съществува и се изпълнява Общински план за развитие на община Павликени за периода 2014 – 2020 г., в който е определен фокус, с цел концентриране на ресурсите, с които разполага общината върху потенциално перспективни сфери за развитие на територията на община Павликени. На базата на този фокус са разписани и се изпълняват стратегическите цели, заложи в ОПР, като Специфична цел 2: „Изграждане на подходяща бизнес среда и повишаване на инвестиционния интерес към общината“.

Реализацията на дейностите по Общинския план, както и цялостното му изпълнение, се осъществява чрез два подхода. Единият е чрез използване на възможностите и ресурсите на Оперативните програми за периода 2014-2020 г., както и Програмата за развитие на селските райони - кандидатстване по конкретни проекти чрез включване на мерки и дейности от Плана. Вторият е чрез партньорства на местната власт с частния бизнес и НПО, с цел да се реализира друга част от мерките и проектите чрез собствени средства. Правилник за наблюдение, контрол и оценка на общински политики за развитие на община Павликени за периода 2014-2020 г. Също така са налични процедурни правила за работата на обществен съвет за наблюдение,

контрол и оценка на общински политики за развитие на Община Павликени. Процедурните правила са създадени на основание „Правилника за наблюдение, контрол и оценка на общински политики за развитие на община Павликени за периода 2014-2020 г.“ и уреждат задачите на обществения съвет, структурата му, заседания, решения и документи на обществения съвет, годишни доклади, междинна и последваща оценка и становища, доклади, консултации. Изготвен е и Правилник за организацията и дейността на „Общинския консултативен съвет по въпросите на младежта“ към Кмета на Община Павликени. В Правилника се уреждат организацията на работа, състава, правата и отговорностите на Общинския консултативен съвет по въпросите на младежта при Община Павликени.

Нормативните документи на европейско ниво регламентиращи участието на гражданите във формулирането, обсъждането и вземането на решения са следните:

Европейската харта за местно самоуправление - Чл. 3 на Европейската харта за местно самоуправление определя: „Под местно самоуправление се разбира правото и реалната възможност за местните общности да регулират и да управляват в рамките на закона, на тяхна отговорност и в интерес на тяхното население, съществена част от обществените дела“.

Насоките за гражданско участие в процеса за вземане на политически решения (приети от Комитета на министрите на 27 септември 2017 г. на 1295-то заседание на заместник-министрите), които съдържат както всеобщи принципи, така и конкретни предложения за разширяване и подобряване на възможностите за включване на гражданите в процесите на вземане на политически решения.

Конгресът на местните и регионални власти на Съвета на Европа, който отговаря за укрепването на местната и регионална демокрация и оценява прилагането на Европейската харта за местно самоуправление, като работи за насърчаване на консултациите и политическия диалог между националните правителства и местните и регионалните власти.

Насоките за гражданското участие в процеса на вземане на политически решения, приети от Съвета на Европа, очертават основните принципи за насърчаване на диалога и сътрудничеството между гражданското общество и носителите на властта. Съгласно насоките, събирането на различни гледни точки и мнения по определени политики и теми следва да е част от официална процедура, протичаща чрез различни методи и инструменти като: срещи, публични изслушвания, фокус групи, проучвания, въпросници и дигитални средства. Успоредно с този факт се поставя и акцент върху ангажимента на публичните органи да предоставят обществено достъпна обратна връзка за резултатите от проведените допитвания и

консултации, т.е. гражданския сектор да има възможност за проследи изпълнението на съответните предложения и решения по всички въпроси, по които същият проявява интерес. В тази връзка Европейските насоки посочват, за да бъде постигнато ефективното и пълноценно гражданско участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политиките, то следва да е налице и в подходяща среда включваща необходимите писмени нормативни правила и процедури и прилагането им на практика.

На европейско равнище правата на участие на гражданите в демократичния живот са регламентирани в чл. 8 от Договора от Лисабон, които гласи: : „Всеки гражданин има право да участва в демократичния живот на Съюза. Решенията се вземат възможно най-открито и възможно най-близо до гражданите“. Също така, в чл. 8 Б от същия договор е записано: „1. Институциите предоставят чрез подходящи средства на гражданите и представителните организации възможността да изразяват и обменят публично своите мнения във всички области на дейност на Съюза. 2. Институциите поддържат открит, прозрачен и редовен диалог с представителните организации и гражданското общество“.

Един от важните документи, водещи до подобряване на гражданското участие е разработената европейска Стратегия за иновации и добро управление.

Основната цел на тази стратегия е да мобилизира и стимулира действия от страна на заинтересованите страни на национално и местно ниво, така че гражданите на всички европейски страни да се възползват от доброто демократично местно управление посредством постоянното подобряване на качеството на местните публични услуги, ангажиране на населението в обществения живот и провеждане на политики, съответстващи на законно обосноваваните очаквания на хората. Доброто управление е многостранна концепция, основаваща се на принципи, правила и практики, развити в различни части на света. Стратегията се базира на вече извършената работа в сферата на доброто управление от Съвета на Европа и други международни организации.

Принципите на добро демократично управление на местно ниво, които налагат активното включване на гражданите в местното управление са:

1) Честно провеждане, представителност и обществено участие по време на избори - да се осигурят реални възможности за всички граждани да упражняват правото си на глас по въпроси от обществен интерес;

- 2) Отзивчивост - да се осигури непрекъснато във времето посрещане на нуждите и законно обосноваваните очаквания на гражданите от страна на местните власти;
- 3) Ефикасност и ефективност - да се гарантира постигане на целите чрез оптимално използване на наличните ресурси;
- 4) Откритост и прозрачност - да се осигурява обществен достъп до информация и да се улеснява разбирането за това, как се решават обществено значимите въпроси;
- 5) Върховенство на закона - да се гарантира честност, безпристрастност и предсказуемост;
- 6) Етично поведение - да се гарантира, че общественият интерес е поставен над личните интереси;
- 7) Компетентност и капацитет - да се гарантира, че местните представители на населението, както и назначаемите служители са в състояние да изпълняват своите задължения;
- 8) Иновации и отвореност за промени - да се гарантира, че се извлича практическа полза от въвеждането на нови решения и добри практики;
- 9) Устойчивост и дългосрочна ориентация - да се взимат под внимание интересите на бъдещите поколения;
- 10) Стабилно финансово управление - да се гарантира целенасочено и продуктивно използване на обществените фондове;
- 11) Човешки права, културно разнообразие и социално единство - да се гарантира, че са защитени всички граждани и е зачетено човешкото им достойнство, както и това, че никой от тях не е дискриминиран или изключен от обществения живот;
- 12) Отчетност - да се гарантира, че избираемите представители на властта и назначаемите общински служители поемат и носят отговорност за своите действия.

III. Социално-икономически условия в Община Павликени

1. Структура на икономиката в Община Павликени и мерки за насърчаване на инвестициите

Основните фактори, оказващи влияние върху устойчивото развитие и привличането на инвестиции в Община Павликени са свързани със социално – икономическото състояние на Общината, както и с наличието на потенциал за привличане на нови инвестиции, активизиране на пазара на труда, насочено към разкриването на нови и устойчиви работни места и достигането на значим икономически растеж. Участието на структурите на гражданското общество във формулирането, изпълнението и мониторинга на политики е основен фактор, които би могъл да повиши капацитета на местната власт и да подпомогне по-доброто територия, като крайната цел е достигането на стандарт на живот на местното население, съизмерим със средния за страната и в дългосрочен аспект да осигури европейско ниво на развитие на местната икономика, която е двигател за повишаването на цялостния просперитет на общината.

В процеса на разработването на Анализа и по-конкретно при провеждането на фокус-групите участниците многократно заявяваха, че един от основните проблеми за липсата на инвестиции в общината е липсата на необходимата инфраструктура, стратегически инвеститори и квалифицирана работна ръка. Община Павликени от община със значителна по обем индустрия, осигуряваща работа на населението се е превърнала в община към която има нисък инвестиционен интерес.

Община Павликени се характеризира с многоотраслова икономика, която е силно деформирана от реформите и преструктурирането през последните години, през които са закрити фирми, а обемът на производството на големи производствени сектори, традиционни за общината и района, рязко е намалял. Съществен проблем за фирмите от хранителното – вкусовия бранш е липсата на европейски инвестиции адресирани и към дребните производители, независимо от добрата суровинна база предлагана в общината. Община Павликени не разполага с официална статистика за закритите предприятия на територията ѝ, тъй като не съществуват механизми, както и нормативни документи, задължаващи фирмите да декларират подобна информация пред местната власт. По данни на Община Павликени в последните 15 години са закрити едни от водещи предприятия/фирми на територията на Община Павликени, а именно:

1. „Винпром” - гр. Павликени - производство на бели и червени вина за националния пазар и износ, предимно за бившите социалистически републики. Предприятието е закрито през 2004 г.;
2. „Плодови сокове” - гр. Павликени – производство на нектари, консерви за националния и чуждестранен пазар;
3. Мандра - гр. Павликени;
4. Хлебозавод - гр. Павликени;
5. ДАП - гр. Павликени.

Информацията не обхваща в пълна степен закритите производства в община Павликени, тъй като част от вече несъществуващите предприятия не са закрити официално. Посочените по-горе неработещите или закрити предприятия и заводи на територията на Община Павликени – частни, общински и държавни са с изградена довеждаща инфраструктура, които могат да представляват интерес и да се представят пред евентуални инвеститори за разкриване на нови производства.

Структуроопределящите предприятия на територията на Община Павликени са: преобладаваща част от предприятията развиват дейност в областта на преработващата промишленост, търговията и услугите, селското, горското и рибното стопанство (виж таблица 1). На първо място по приходи от дейността, нетни приходи от продажби е преработващата промишленост, на второ място са предприятията от селското, горското и рибно стопанство, на трето – търговията, ремонта на автомобили и мотоциклети, на четвърто място – транспорта и съоръженията, складиране и пощи.

В останалите сектори на икономиката се създава малък обем бруто продукция, приходи от дейността и нетни приходи от продажбите.

Таблица 1

Структура на икономиката в община Павликени към 31.12.2018 г. (в хил. лв.)

Икономически сектори	Бруто продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Печалба	Загуба
1. Общо за областта	2 520 466	4 353 530	3 918 343	302 097	123 916
2. Община Павликени	257 608	363 094	304 115	44 534	6 324
3. Селско, горско и рибно стопанство	76 276	105 714	74 214	18 110	3016
4. Преработваща промишленост	138 378	142 824	134 470	6 207	1 437

Икономически сектори	Бруто продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Печалба	Загуба
5. Строителство	2 738	3 056	2 458	172	120
6. Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	23 425	78 188	75 057	4 532	1 252
7. Транспорт и съобщения, складиране и пощи	6 402	7 427	7 295	563	29
8. Хотелиерство и ресторантьорство	834	1 287	1 215	83	118
9. Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	405	423	391	52	-
10. Операции с недвижими имоти	567	2 040	497	-	131
11. Професионални дейности и научни изследвания	1 641	-	1 675	-	399
12. Административни и спомагателни дейности	228	248	234	9	-
13. Образование	-	-	-	-	-
14. Хуманно здравеопазване и социална работа	4 252	4 391	4 231	299	-
15. Други дейности	421	456	420	29	-

Източник: ТСБ – Велико Търново

Някои от по-важните предприятия, определящи икономическия облик на общината са (виж таблица 2):

Таблица 2

Структуроопределящи и осигуряващи най-голяма заетост предприятия на територията на община Павликени

Фирма - направление	Брой заети	Продукт/Предмет на дейност
1. „Унипак” АД – производство	233	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Производство на специална хартия, картон и опаковки; ✓ Извършване на печатарски услуги, търговия със суровини, материали и готови изделия; ✓ Извършване на превози в страната и чужбина.
2. „Балканкар Заря” АД - машиностроене	166	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Производство и сервиз, ремонт и търговия с джанти и други компоненти за кари и друга подемно-транспортна техника, стоки и услуги за населението.
3. „Милки лукс” ЕООД – производство	95	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Изкупуване на сурово мляко; ✓ Преработка и продажба на млечни продукти
4. „Прима експорт” ЕООД – производство	20	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Търговия на млечни продукти в страната и в чужбина; ✓ Покупка на стоки или други вещи с цел продажба в първоначален, преработен или обработен вид; ✓ Спедиционни и превозни сделки в страната и в чужбина, складови сделки.
5. „БОН” ЕООД – търговия	157	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Производство и търговия със зимни храни за свободно летищи птици и всяка друга дейност, разрешена от закона.
6. „Елит” АД – производство	142	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Производство и търговия в страната и чужбина с шивашки изделия, както и всякаква друга дейност, незабранена със закон.
7. „МИО” ЕООД – производство	100	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Производство на хляб и тестени произведения; ✓ Производство, изкупуване и реализация на селскостопанска продукция в прясно и преработено състояние.
8. „Фураж – Росица” ЕАД –	84	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Производство на комбинирани фуражи;

Фирма - направление	Брой заети	Продукт/Предмет на дейност
производство		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Изкупуване, съхранение, заготовка на зърнени храни; ✓ Търговия и съхранение на зърна; ✓ Осъществяване на дейност като публичен склад и издаване на складови записи; ✓ Съхранение и търговия на компоненти от всякакъв произход за производство на комбинирани фуражи; ✓ Търговска дейност в страната и в чужбина.
9. „Керпи” ЕООД – производство	73	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Търговска дейност; ✓ Производство на хранителни и нехранителни стоки; ✓ Посреднически, комисионни, представителство, агентство, импорт, реекспорт и други дейности и услуги, незабранени от закона.
9. „Хайпро България” ООД - производство	78	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Отглеждане на кокошки носачки.
10. „Метарем” ЕАД – машиностроене	66	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Производство на други машини за селското и горското стопанство.

Източник: ТСБ – Велико Търново

На база представената от фирмите информация, както и по данни на ТБС Велико Търново и Община Павликени, експортно ориентирани фирми на територията на Община Павликени са следните:

1. „Унипак” АД, гр.Павликени
2. „Балканкар Заря” АД, гр.Павликени
3. „Милки лукс” ЕООД, гр.Бяла Черква
4. „Прима експорт” ЕООД, гр. Бяла Черква;
5. „Бон” ЕООД, гр.Павликени
6. „Елит” АД, гр.Павликени
7. „Хайпро” ООД, гр.Павликени
8. „Метарем” ЕАД, гр. Павликени
9. „Керпи” ЕООД, гр.Павликени

Списъкът не е изчерпателен и не е окончателен, поради липса на официална статистическа информация.

Структуроопределящи отрасли за района са селско стопанство с приоритетно развитие на растениевъдството, търговия, шивашка, хартиено-целулозна промишленост и керамични производства. Типична черта на производствата в района е сезонността - в промишлеността и селското стопанство, което в есенно-зимния сезон създава известен застой в търсенето на работна сила. От тук идва и частичната заетост на населението, работещо в тези отрасли. Непълна заетост има и при работоспособните членове на семействата на дребните и средните производители от частното селско стопанство. С добри традиции и бързи темпове на развитие е цветарството. Основно се отглеждат рози и вечнозелена растителност, както и посадъчен материал за озеленяване на паркове и градини. Животновъдството е по-слабо развито в сравнение със земеделието застъпени главно в производството на кокошки носачки, яйца, развитие на свиневъдството.

На територия на Община Павликени има свободни терени – табл. 3 (с или без сграден фонд). Същите са предвидени и приети с Решение на Общински съвет – Павликени с цел реализиране на инвестиционни проекти и привличане на стратегически инвеститори

Таблица 3

№ по ред	Имот	Собственост на земята	Статут на земята	Площ на терена m ²	Кадастрална скица	Свързаност на терена до:						
						газификация	електричество	вода	канализация	Жл. транспорт	Главен път	летище
1	Новоурегулиран поземлен имот, находящ се гр. Павликени, квартал IV, УПИ 155	Публична общинска собственост	Отреждане за производствени и складови дейности	2993	Приложение № 1	да	да	да	да	да	На 100 м	не
2	Новоурегулиран поземлен имот, находящ се гр.	Публична общинска	Отреждане за произ-	3 000	Приложе-	да	да	да	да	да	На 110	не

- Отрасловата структура на икономиката в община Павликени запазва своя характер;
- Преобладаващата част от стопанските субекти са малки и средни предприятия с персонал до 9 души.
- Водеща роля в икономиката на общината имат преработвателната промишленост и селското стопанство.

Най-голям дял икономически субекти има в областта на предоставянето на услуги. Най-голям дял заети лица са в секторите „Преработваща промишленост”, „Селско, горско и рибно стопанство” и „Търговия и услуги”. Водещи икономически сектори в Община Павликени остават земеделието и услугите с един от най-високите и устойчиви във времето проценти на заети. Селскостопанското производство се осигурява от кооперации, сдружения и индивидуални стопани. Основните земеделски култури, които се отглеждат на територията на Община Павликени, са свързани с благоприятните климатични условия и плодородните почви.

Върху изпълнението на политиките на общината оказват влияние следните вътрешните и външни фактори на влияние:

- Вътрешни фактори – изменение на характеристиките на общината, в частност поява на нови икономически субекти и прекратяване дейността на съществуващи, подобряване на образователната инфраструктура, запазване на негативната тенденция в демографските показатели.
- Външни фактори – промяна на критериите и стандартите за планиране и програмиране на регионалното развитие; Възможности за финансиране от алтернативни приходоизточници.

Към момента Община Павликени не е предвидила допълнителни преференции и насърчителни мерки, които да са приети с решение на Общински съвет в изпълнение на разпоредбите на чл. 22, буква „з“ от Закона за насърчаване на инвестициите (ЗНИ) . Община Павликени няма приета Наредба за условията и редът за издаване на сертификат клас В и прилагането на мерки, съгласно чл. 22 „з“ от ЗНИ. В община Павликени има приети и действащи следните планови документи, в които са заложили мерки за насърчаване на инвеститорите: Програма за управление на Община Павликени за периода 2015 – 2019 година и Общински план за развитие на Община Павликени за периода 2014 – 2020 година /достъпни на официалната електронната страница на Община Павликени <http://www.pavlikeni.bg/> в Секция „Документи“ .

Една от основните възможности на общината, залегнала в Общинския план за развитие на Община Павликени за периода 2014 – 2020 г е „Привличане на инвестиции за развитие на малки и средни предприятия и внедряване на нови производства“. В него е заложен Приоритет № 1. Интелигентен растеж и развитие на традиционните и нови производства в секторите (отраслите) на община Павликени и Специфична цел 2: Изграждане на подходяща бизнес среда и повишаване на инвестиционния интерес към общината.

Към настоящия момент е разработен Общ устройствен план на Община Павликени, който е дългосрочен планов документ с период на действие до 2034 г. Една от главните задачи, които ще изпълнява е да предложи реален и съвременен пространствен урбанистичен модел за развитие на общината, за да се утвърждава като район с икономически растеж, с повишено благосъстояние на населението, с развита бизнес, социална, културна и техническа инфраструктура и съхранена околна среда. Също така с Общия устройствен план ще се осигурят подходящи условия за обитаване и реализация на местни програми с дейности за цялостното демографско, социално и икономическо развитие, в екологично чиста среда, в т.ч. за нови промишлени, туристически и „културни“ индустрии. Предвижданите разширения на терени за нови промишлени нужди се съобразят и с разработвания проект за газификация на общината (на лицензирания снабдител).

В тази връзка определените нови терени за промишлени производства в града и селата, с общ признак „чисти и предимно чисти производства“, ще бъдат разположени при спазване на действащото законодателство за защита на обработваемата земя и околната среда. На отредените терени, конкретните производства и придружаващите ги функционални модули и дейности ще се решават след проявен (в т.ч. контролиран) инвеститорски интерес, последващо подробно планиране и програмиране за финансовото въздействие с европейски средства с бенефициент Общината, ако терените са частни (съвместно със собствениците им).

С оглед на своя потенциал и ресурси, Община Павликени би била подходящо и привлекателно място за инвеститори и изпълнение на техните проекти.

Също така, в съответствие с чл. 22, буква „и“ и т. 7 от ЗНИ: Община Павликени ежегодно приема Програма за управление и разпореждане с имоти – общинска собственост, която е достъпна на официалната електронна страница (<http://www.pavlikeni.bg/>), Раздел „Обяви“, Рубрика „Програма за продажби“. В същата своевремененно се публикува информация за продажба на имоти.

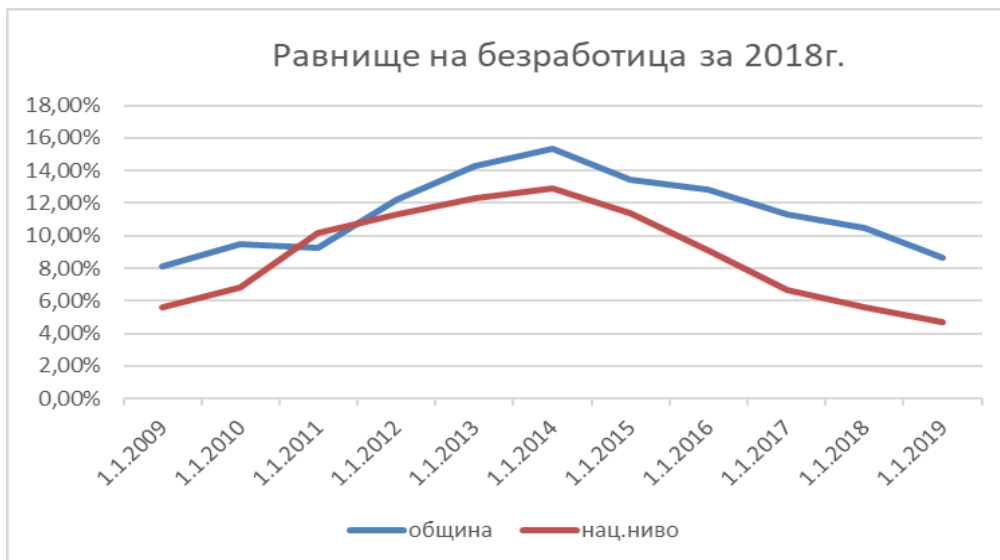

2. Демографска характеристика и пазар на труда в Община Павликени

Икономически активното население в община Павликени наброява 8 577 лица, с относителен дял 7,9 % от икономически активното население на област Велико Търново. В състава на общината влизат 20 населени места, а урбанизираната територия на общината заема площ 39 935 дка.

Равнището на безработица за Община Павликени бележи покачване в периода от 2008 до 2013 г., а през периода 2014 – 2018 година се наблюдава постепенно понижаване на коефициента на безработица на ниво община.

Фиг. 1. Равнище на безработицата за Република България и Община Павликени за 2018 г.

Забележка: Източник на информация ДБТ и НСИ.

Процентът на безработица за Община Павликени остава значително по-висок от средния за страната. Динамиката на регистрираната безработица в община Павликени и през 2018 г. се обуславя както от цялостното състояние на икономиката в страната, така и от характера на производствата в селското стопанство и някои отрасли на промишлеността и строителството, формиращи т.нар. „сезонна безработица“.

По данни на Дирекция „Бюро по труда“ – гр. Павликени безработицата е 8,66 % в края на 2018 г. През същата година в Дирекцията са обявени 711 свободни работни места за община Павликени, като най-голям брой работни места са обявени от следните сектори:

- Селското стопанство – 115 бр.;
- Преработващата промишленост – 132 бр.;

➤ Търговията – 247 бр.

В района на общините в резултат сезонността на производствата съществува нестабилна конюнктура на пазара на труда. Запазват се някои от основните тенденции на безработицата като:

- висок процент на регистрираните безработни без специалност;
- висок процент на лицата с основно и по-ниско образование;
- висок дял на безработните лица с продължителност на регистрацията над една година;
- структурно несъответствие между търсенето и предлагането на труд, като най-голямо внимание заслужават продължително безработните и неравностойните групи на пазара на труда
- увеличаването на заетостта в частния сектор не допринася много за улавяване на пазара на труда.

Повечето от безработните са с основно и по-ниско образование, което е пречка за ориентиране в пазара на труда и бързо настаняване на работа. За повечето безработни с ниска квалификация нейното повишаване е единствения шанс да намерят работа. Въпреки това като цяло останалите без работа се интересуват повече от това да получат обезщетения при безработица отколкото да се преквалифицират.

Търсенето на работна сила се определя от начините на развитие на производството. Типична черта на производството в района е сезонността – в промишлеността и селското стопанство, което в есенно-зимния сезон създава известен застои в търсенето на работна сила. При функционирането на пазара на труда се наблюдава също и нарушение на равновесието между търсенето и предлагането на труд, което до известна степен затруднява и борсовата функция на Дирекция „Бюро по труда“.

Съвкупностите на населението и техните структури се изчисляват въз основа на броя и структурите на населението от предходната година и настъпилите демографски събития.

Всички български граждани имат право свободно да пътуват и да работят в повечето Европейски страни, тъй като Република България е член на Европейския съюз. Това до голяма степен се отразява на демографската картина в общината. Продължава тенденцията за намаляване на броя на населението в общината, поради увеличена миграция към чужбина, столицата и големите градове, а така също и застаряване и отрицателен естествен прираст на населението.

Развитието на демографските процеси в общината са от изключителна важност не само за формиране на броя и структурите на населението, но и на трудовите ресурси, които са в основата на социалното и икономическото развитие. През 2018

година продължава тенденцията за намаляване броя на населението на Община Павликени.

Постоянното население на община Павликени наброява 24 625 д. /към 31.12.2018 г./ по данни на ГД „ГРАО“.

Фиг. 2. Население на община Павликени за периода 2008 – 2018 г.

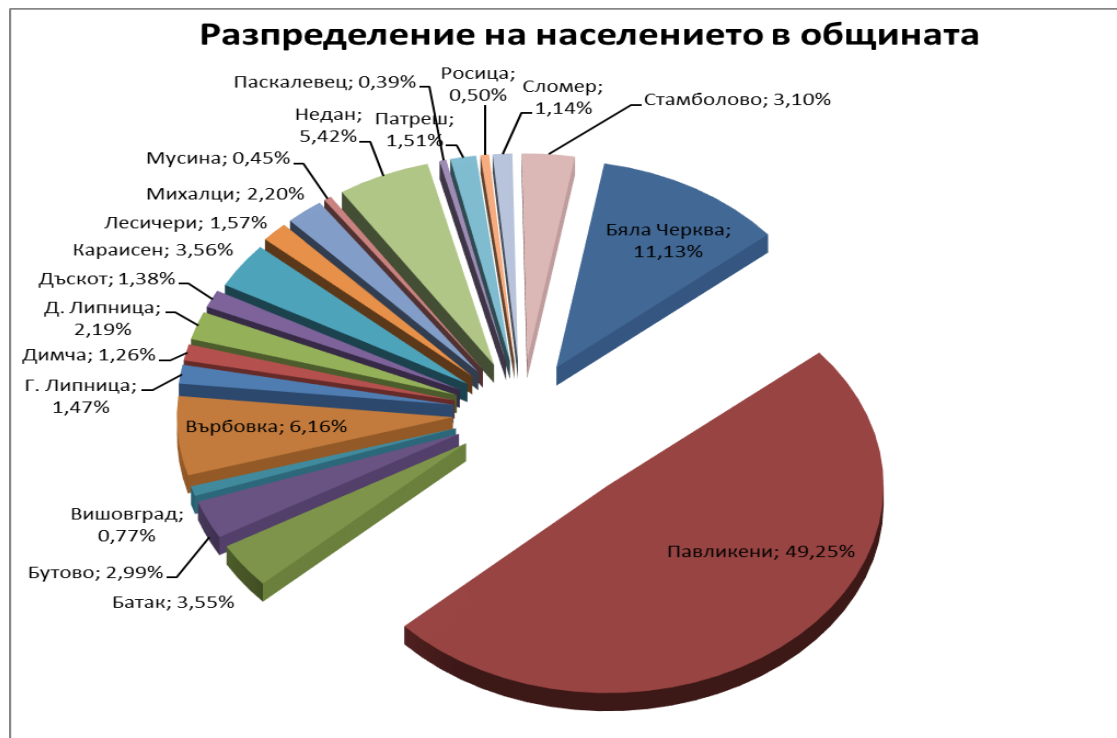
Забележка: Източник на информация ГРАО

През 2018 г. продължава процесът на остаряване на населението в общината, както и тенденцията за намаляване на броя на селското в сравнение с градското население, което се отразява и на социално-икономическото развитие на селските територии, дължащо се главно на застаряването, високия процент на миграция периферия- център и динамиката на пазара на труда. Остаряването на населението води и до повишаване на средната възраст на населението, която в последните години непрекъснато нараства.

Основните приоритети в демографското развитие на общината следва да бъдат насочени към стабилизиране и запазване на населението, ограничаване на неблагоприятните тенденции в демографските процеси, продължаване на тенденцията на нарастване на образователното равнище на населението и участието му в различни форми на обучение.

Фиг. 3. Разпределение на населението по населени места през 2018 г.

Забележка: Източник на информация ГРАО

Естественят прираст на населението се формира от раждаемостта и смъртността. Стойностите на естественят и механичния прираст на населението продължават да са отрицателни както за страната, така и за община Павликени. Отрицателният естествен прираст се дължи предимно на влошената демографска структура, резултат от значителното превишаване дела на застаряващото население спрямо дела на младите възрастови групи, което определя по-висока смъртност и ниска раждаемост, както и на увеличаване на изходящата миграция.

Потвърждаващите се прогнози за продължаващо намаление на населението на страната от 7 168 009 към 2015 г., 6 966 607 към 2020 г. и 6 760 045 към 2025г., ще намерят своето отражение и на територията на общината.

3. Образование и образователни институции в Община Павликени

Качественото образование е ключът към създаването и развитието на необходимите за пазара на труда кадри, притежаващи релевантни умения и квалификация, отговарящи на изискванията на работодателите.

Таблица за динамиката в показателите за образованието

Таблица 4

Показатели	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Детски градини - общо	10	10	10	10
Педагогически персонал в детски градини	54	54	54	54
Деца	561	587	579	575
Общо учебни институции	7	7	6	6
Общообразователни училища	6	6	5	5
Професионални гимназии	1	1	1	1
Общо преподаватели по видове учебни институции	185	181,5	176,5	176,5
Преподаватели в общообразователни училища	160	150,5	142,5	142,5
Общо учащи по видове учебни институции	1914	1820	1718	1683
Учащи в общообразователни училища	1535	1370	1289	1269

На територията на Община Павликени функционира една Професионална гимназия по аграрни технологии – ПГАТ „Цанко Церковски“. Училището е създадено

през 1921 г. като Зимно земеделско училище за младежи над 18 годишна възраст със задачата да дава на младежите теоретически знания в областта на земеделието и отраслите му. През годините се развива и променя, като основни специалности остават тези, свързани със селското стопанство. Трайна е тенденцията към въвеждане на нови и перспективни специалности, съответстващи на нуждите от нови професионални знания и умения. Гимназията е разположена на площ от 185 дка и включва: учебна сграда, учебно-производствен център, общежитие, спортни площадки и учебен полигон. Теоретичното обучение се осъществява в 32 обособени учебни кабинета по общообразователни и специални предмети. Училището разполага с три компютърни зали с неограничен интернет достъп. Същото стопанисва и обработва общо 105 хектара, като се отглеждат предимно зърнени култури - пшеница, ечемик, слънчоглед, царевица. Към ПГАТ е създаден учебен център за обучение и придобиване на категории за управление на лек автомобил, колесен трактор с ремарке и агрегатирани към него селскостопански машини, за работа със самоходна земеделска техника.

През учебната 2018/2019 година образователната система в община Павликени е представена от: 10 /десет/ детски градини и един филиал; 1 /едно/ средно училище; 4 /основни/ основни училища; 1 /една/ професионална гимназия.

Тяхното разпределение по отделните населени места от община Павликени е както следва:

град Павликени: 3 /три/ детски градини – ДГ „Осми март”, ДГ „Слънце”, ДГ „Вяра, Надежда, Любов”; 3 /три/ училища – 1 /едно/ основно училище – ОУ „Св. Климент Охридски”; 1 /едно/ средно училище – СУ „Бачо Киро” и 1 /една/ професионална гимназия – ПГАТ „Цанко Церковски”.

село Батак: 1 /една/ детска градина – ДГ „Св. св. Кирил и Методий”; 1 /едно/ основно училище – ОУ „Св. св. Кирил и Методий”.

град Бяла черква: 1 /една/ детска градина – ДГ „Атанас Неделчев”; 1 /едно/ основно училище – ОУ „Бачо Киро”.

село Върбовка: 1 /една/ детска градина – ДГ „Цветни мечти”; 1 /едно/ основно училище – ОУ „Филип Тотю”.

село Долна Липница: 1 /една/ детска градина – ДГ „Детски свят”.

село Караисен: 1 /една/ детска градина – ДГ с. Караисен;

село Недан: 1 /една/ детска градина с филиал – ДГ „Райна Княгиня” – филиал село Бутово.

село Стамболово: 1 /една/ детска градина – ДГ „Буратино”.

В детските градини на територията на община Павликени през учебната 2016/2017 година са се обучавали общо 546 деца, през учебната 2017/2018 година са

се обучавали общо 563 деца, а през учебната 2018/2019 година се обучават общо 582 деца, което показва увеличаване броя на децата в предучилищна възраст със 1,05% в сравнение с предходните две учебни години.

В училищата на територията на община Павликени през учебната 2016/2017 година са се обучавали общо 1944 ученици от I до XII клас, през 2017/2018 учебна година от I до XII клас са обхванати общо 1856 ученици, а през настоящата 2018/2019 учебна година от I до XII клас са обхванати общо 1576 ученици или с 1,2% е намалял общият брой на учениците в сравнение с предходните две учебни години.

В сравнение с предишния стратегически период делът на учениците със СОП в училищата е увеличен с 1,14 %.

Причините за намаляване броя на учениците са свързани с миграцията на родителите извън територията на община Павликени, мигриране в чужбина, както и правото на родителите за избор на училище.

На територията на общината работят Център за подкрепа на личностното развитие и Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – област Велико Търново . На територията на община Павликени функционират 19 народни читалища, 2 градски и 17 селски, които предоставят възможност на децата и учениците да развиват своите интереси в областта на музиката, танците, театралното и изобразителното изкуство.

IV. Политики за сътрудничество с гражданския сектор

Сътрудничеството между общината и гражданския сектор е едно от важните условия за подобряване на средата на живот. Успешното взаимодействие между гражданския сектор и местна власт от голямо значение за устойчивото развитие на общината, тъй като създаването, приемането и прилагането на управленски решения след и в условията на консултации и сътрудничество с гражданския сектор предпоставка за приемане на по-добри решения, които в по-голяма степен отговарят на обществения интерес. Също така, следва да се вземат се под внимание различни гледни точки и проблемите да се решават най-ефективно на нивото, на което са възникнали, защото там са и най-заинтересованите страни. Сътрудничеството между общината и НПО, бизнеса и гражданите е много ефективен инструмент за постигане на общите цели на всички заинтересовани страни и повишаване на капацитета на администрацията. Включването на гражданския сектор в процеса на вземане на решения подпомага преодоляването на нагласата на населението само да критикуват местните органи на управление.

Местната власт трябва и има желание да привлича гражданите, бизнеса и нестопанския сектор за сътрудничество в различни сфери в и областта на всички политики, които са в правомощията на администрацията, с цел подобряване на работата на администрацията и подпомагане на наличния капацитет чрез експертизата на представителите на гражданския сектор. Сътрудничеството може да се изразява например в Съвместно разработване на проекти и програми с общинско значение; Участие на всички заинтересовани страни в разработване на стратегии за местно развитие, в т.ч. и общински план за развитие; Съвместни действия за решаване на значими за местната общност проблеми; Включване на представители на НПО и бизнес, работещи на територията на Община Павликени, включително и граждани, в работни групи, експертни съвети и други консултативни органи за разработване на актове на общината; Включване на представители на НПО, бизнеса и гражданите в състава на постоянните и временните комисии на общинския съвет и други инициативни, в които биха подпомогнали местната власт в процеса на формулиране, изпълнение и мониторинга на политиките.

В изпълнение на ОПР на Община Павликени за периода 2014 – 2020 Специфична цел 2: „Изграждане на подходяща бизнес среда и повишаване на инвестиционния интерес към общината“ са реализирани редица дейности от страна на Община Павликени, а именно:

- ✓ През 2018 г. в партньорство с испанските общини Мелиде и ла Баня е изпълнен проект BG05M9OP001-4.001-0171-C01/29.09.2017г. „Партньорство и координация за по-добро бъдеще, чрез въвеждане на иновативни подходи и добри практики за заетост в община Павликени“. Целта на проекта е насърчаване транснационалното сътрудничество между Община Павликени и Партньорите чрез трансфер и въвеждане на социални иновации, обмяна на добри практики и намиране на общи решения в областта на пазара на труда, борбата с бедността и социалното изключване.
- ✓ Партньорство на Община Павликени с Община Кълъраш, Румъния, и Инспекторат по жандармерия на окръг Кълъраш "Бригада генерал Барбу Парайану“ по проект „Ефективно управление при извънредни ситуации в трансграничния Регион Кълъраш – Велико Търново“.
- ✓ Община Павликени участва в конкурса на посолството на Република Франция в България „Екообщина 2018“ и спечели наградата в категория „Устойчиво управление на отпадъците“ за община с под 40 000 жители.
- ✓ В проектното задание за нов сайт на Община Павликени е предвиден раздел „за бизнеса“, вкл. „бизнес профил на община Павликени“ на български и

английски език с информация за потенциални инвеститори. Разработването на новия сайт предстои.

- ✓ Проучване на площадки за изграждане на нови производствени зони е заложено в Общ устройствен план на община Павликени.
- ✓ Наличен идеен проект за модернизирание на Общински пазари в гр. Павликени. За програмен период 2014 – 2020 г. няма да има възможност за финансиране. През 2018 г. е изпълнен основен ремонт в сгради на Общински пазар (администрация и тоалетни) на стойност 18483,20 лв.
- ✓ Община Павликени изпълнява ДБФП № 04/07/2/0/00194/19.09.2017 г., сключен с ДФ „Земеделие“ за проект „Реконструкция и рехабилитация на общинска пътна мрежа в община Павликени“, финансиран от ПРСР 2014-2020 г., Мярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“. Проектните дейности обхващат реконструкция и рехабилитация на следните общински пътища /вж.П 3, СЦ 1, М 1, т. 1.1.2/
  - ✓ Път IV 34235 VTR1202 / III 405 Павликени – Дъскот - Паскалевец - Граница общ. /Павликени – Велико Търново VTR1012/ от км. 8+780,00 до км 13+738,23 – Етап 2;
  - ✓ Път IV 40527 /VTR1208/ III 403 Сухиндол - Павликени – Върбовка /VTR1200/ от км. 0+000,00 до км 7+176,80;

Добри практики за взаимодействие на Общинската администрация със СГО:

➤ **Наблюдение и актуализиране на Общинския план за развитие**

На сайта на Общината е публикуван Общинският план за развитие на община Павликени за периода 2014-2020 г., На сайта се публикуват и Годишните доклади за наблюдение изпълнението на Общинския план за развитие на община Павликени за периода 2014 – 2020 г., както и доклада от междинната оценка и Актуализиран документ за изпълнение на Общински план за развитие на община Павликени за периода 2014-2020 г.

В рамките на всеки изпълняван от общината проект са предвидени и се реализират мерки и адекватни действия за информиране и публичност, в т.ч. периодични информационни кампании сред целевите групи, информационни плакати и брошури, публикации на сайта на общината, пресконференции, публикации в регионални и национални медии. Дейностите по информация и публичност се изпълняват в съответствие с изискванията на българското законодателство и в унисон

с изискванията на Управляващите органи и регламентите на ЕС, в случаите когато се реализират проекти финансирани със средства на ЕС.

Гражданите са в центъра на обществената активност и местното самоуправление полага усилия да ги включи в обществения живот на община Павликени.

Общината редовно публикува своите планове и ги подлага на обществено обсъждане. Създадени са механизми за участие на гражданите в местния обществен живот, като мнението на обществото се търси още от началото на процеса на вземане на решения.

Община Павликени дава възможност на гражданите да участват активно в обществения живот чрез провеждане на обществени обсъждания на планове и проекти, анкетни проучвания и обществени консултации.

Във връзка с разработване на Програма за развитие на туризма в община Павликени за периода 2017-2020 г., е проведено анкетно проучване сред представители на общинска администрация, бизнеса, браншови организации, професионални и граждански сдружения в община Павликени с цел анализиране на конкретните потребности и ефективно използване на ресурсите.

По време на кандидатстването по Подмярка 19.1. "Помощ за подготвителни дейности" на мярка 19 "Водено от общностите местно развитие" от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г., с оглед избор на партньори, е проведено обществено обсъждане с участието на физически и юридически лица (граждани, НПО, бизнес и други), са проведени консултации и е взето решение решение за конкретните партньори по проекта. На територията на Община Павликени е учредено и работи Сдружение с нестопанска цел „Местна инициативна група Павликени-Полски Тръмбеш“.

Организиран са 2 поредни обсъждания на Общия устройствен план на общината (ОУПО). Едната покана е за обществено обсъждане на проекта за ОУПО, а другата - за Доклад за екологична оценка на ОУПО.

Добра практика на община Павликени е публикуването на проекта на Краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива на Община Павликени 2016-2018г. на интернет страницата на общината www.pavlikeni.bg за обществена консултация, преди да бъде внесена за разглеждане от Общински съвет.

Проведено е обществено обсъждане и на Плана за опазване и управление на Античен керамичен център край Павликени.

В процеса на реализация на ОПР се прилага принципът на партньорство най-вече в областта на реализация на проекти от общинско значение, по които Общината е потенциален допустим партньор. Това са предимно проекти в областта на развитие на социалните услуги, превенцията, младежките дейности и спорта и др. С цел постигане на заложените стратегически цели, Общината следва да изпълняват проекти насочени към обмен на добри европейски практики и повишаване капацитета на организациите на територията на общината, както и на общинската администрация.

Поради ограничения брой неправителствени организации, както и липсата на представителни организации на бизнеса на местно ниво, основните партньори в изпълнението и наблюдението на ОПР са: общинската администрация, читалищата, Общински съвет, училищни настоятелства, училища, детски градини, гражданите и Местната инициативна група, която е създадена в рамките на Програмата за развитие на селските райони.

Като положителен факт можем да отбележим активното участие и съпричастност на ръководствата на училищата, детските заведения, кметовете на населени места и като цяло на всички заинтересовани страни в процеса на подготовка и реализиране на съвместни дейности, вкл. разработване на проекти, финансирани със средства на ЕС.

Тъй като местните власти са най-близо до проблемите на гражданите, именно на местно ниво участието на гражданите е от решаващо значение за демократичността и ефективността на управлението. Да се поставят гражданите в центъра на всички демократични институции е и основната цел на Стратегията за иновации и добро управление на местно ниво на Съвета на Европа (СЕ). България е една от първите държави-членки на СЕ, които пристъпиха към реално изпълнение на тази Стратегия. Като елемент от изпълнението на тази Стратегия, се присъжда Европейски Етикет за иновации и добро управление на местни власти (Етикета), доказали прилагането на 12-те принципа за добро управление на местно ниво. На национално ниво Етикетът се присъжда от акредитиран от СЕ орган (Платформа на заинтересованите страни). В тази връзка с Решение на Съвета по децентрализация на държавното управление бе създадена Комисията за присъждане на Етикета за иновации и добро управление на местно ниво (Комисията). Председател на Комисията е министърът на регионалното развитие, а нейни членове са представители на Омбудсмана, на общините и областите, на НСОРБ, неправителствено организации, медии и академичните среди. Секретариат

на Комисията е Главна дирекция “Стратегическо планиране на регионалното развитие и административно-териториално устройство” (ГД СПРРАТУ) в МРР.

През 2017 г. на община Павликени е присъден Етикет за иновации и добро управление на местни власти (Етикета), тъй като е доказала прилагането на 12-те принципа за добро управление на местно ниво.

V. Анализ на заинтересованите страни

Заинтересованите страни в областта на политиката на устойчиво развитие и привличане на инвестиции на територията на община Павликени от една страна са: представители на гражданското общество – бизнеса, нестопански сектор, гражданите, както и Общинска администрация, Общински съвет, кметове и кметски наместници.

Администрацията на община Павликени, бизнеса, нестопанския сектор и гражданите, които могат да имат значителен интерес и ще извлекат ползи от успеха на реализирането на политиките на местно ниво могат да се определят като „заинтересовани страни“. Основна предпоставка за извършването на анализ на заинтересованите страни е, че различните групи имат различни интереси и капацитет, които трябва да бъдат ясно определени и отчетени при процеса на идентифициране на проблемите, целеполагането и избора на политики. Идентифицирането и анализа на заинтересованите страни ще подпомогне а социалните, икономическите и институционалните ползи в процеса на формулиране, изпълнение и мониторинг на политиките на местно ниво и ще минимизира потенциалните отрицателни въздействия и рискове в следствие на тези политики.

1. Идентифициране на заинтересованите страни

С оглед на факта, че фокусът е насочен към политиките за устойчиво развитие и инвестиционната политика в Община Павликени, като заинтересовани страни бяха идентифицирани следните субекти:

- Служителите в администрацията на Община Павликени;
- Бизнеса, Нестопанския сектор, гражданите – обществеността;
- Общински съвет, кметове и кметски наместници.

Чрез прилагането на активна политика от страна на публичната власт за привличане на гражданите при разработването и изпълнението на различните секторни политики ще се осигури необходимия баланс, предвид ограниченията, които имат общините по отношение на финансовите и човешките ресурси. Активното

участие на структурите на гражданското общество в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политиките на местно ниво ще доведе от една страна до намаляване на разходите за реализиране на публични политики, а от друга страна до повишаване на тяхното качество и удовлетвореността на живеещите на територията на общината. Недостатъчния финансов ресурс и квалифициран човешки потенциал на местно ниво, поради обезлюдяването на малките населени места са основните причини за липсата на инвестиционен интерес към Община Павликени. Привличането на стратегически инвеститори е съществен фактор за развитието на общината и задържането на младите хора.

Гражданското участие и свързаните с това процеси на основните заинтересовани страни, включени в публичните политики са дадени в Насоките за гражданско участие в процеса за вземане на политически решения (приети от Комитета на министрите на 27 септември 2017 г. на 1295-то заседание на заместник-министрите). Те са следните:

- "Гражданско участие" : ангажирането на лица, неправителствени организации и гражданското общество като цяло в процесите на вземане на решения от публичните органи. Гражданското участие в процеса на вземане на политически решения се отличава от политическите дейности по отношение на прякото ангажиране с политическите партии и лобирането във връзка с бизнес интересите;
- "Процес на вземане на решения": разработването, приемането, прилагането, оценката и преформулирането на политически документ, стратегия, закон или регламент на национално, регионално или местно равнище или всеки процес, при който се взема решение, което засяга обществото или негов сегмент, от публичен орган, на който са предоставени такива правомощия;
- "Неправителствени организации" (НПО): доброволни самоуправляващи се органи или организации, създадени да осъществяват главно нестопанските цели на своите учредители или членове, както е посочено в Препоръка СМ / Rec (2007) 14 на Комитета на министрите към държавите-членки относно правния статут на неправителствените организации в Европа. Те могат да включват например доброволчески групи, организации с нестопанска цел, сдружения, фондации, благотворителни организации или групи, основани на географски принцип, за защита на общностни интереси или застъпничество;
- "Гражданско общество като цяло": ансамбълът от индивиди и организирани, по-малко организирани и неформални групи, чрез които те допринасят за обществото или изразяват своите възгледи и мнения,

включително когато повдигат въпроси, свързани с нарушения на човешките права, корупция и други неправомерни действия или изразяват критични коментари. Такива организирани или по-малко организирани групи могат да включват професионални и обществени организации, университети и изследователски центрове, религиозни организации и защитници на правата на човека;

- "Публичен орган": всеки изпълнителен, законодателен или административен орган на национално, регионално или местно равнище, включително лица, упражняващи изпълнителна власт или административни функции.

2. Приоритизация на заинтересованите страни

В процеса на изготвяне на анализа, проведохме четири фокус групи, интервюта с представители на целевите групи и допълнително събрахме информация с въпросник и анализирахме информацията, с цел да приоритизираме заинтересованите страни. Различният набор от методи, които използвахме показва, че всички заинтересовани страни са готови да си взаимодействат при формулирането, изпълнението и мониторинга на политики за устойчиво местно развитие.

Като заинтересовани страни в процеса на формулиране, изпълнение и мониторинг на политиките, определихме всички целеви групи по проекта:

- Административни структури на изпълнителната власт – община Павликени, както и нейните служители;
- Неправителствени организации, както и техните служители;
- Бизнеса на територията на община Павликени;
- Обществеността на община Павликени.

Към посочените по-горе като заинтересовани страни бяха идентифицирани и общинските съветници.

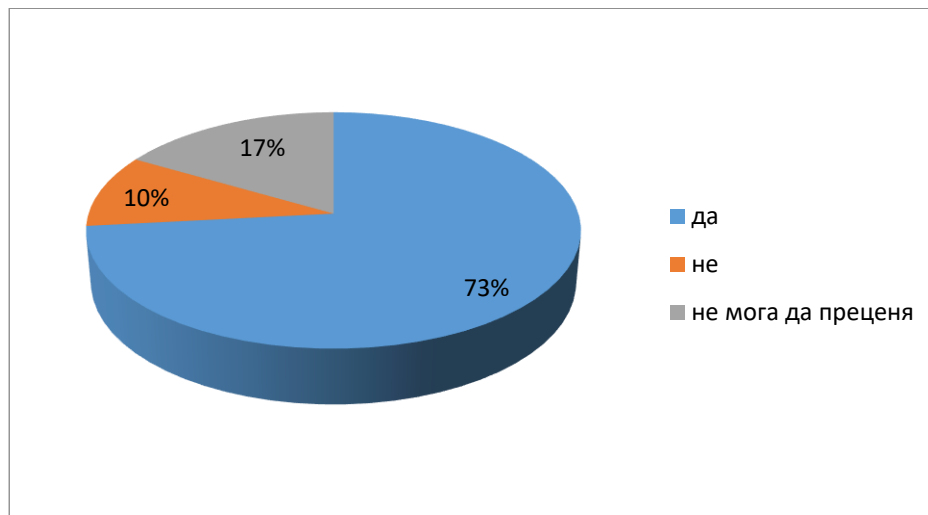
За да се осъществи максимално ефективно и ефикасно взаимодействие между заинтересованите страни следва всички да са равнопоставени в процеса на формулиране и изпълнение на политики и всяка една от заинтересованите страни да

участва под законово определената формата и със своите знания, умения и капацитет. В рамките на настоящия анализ, бе важно да установим дали капацитетът на администрацията е достатъчен за обхване всички заинтересовани страни и да ги активизира и мотивира за участие в процесите на разработване на местни политики и вземане на решения.

В тази връзка организирахме и проведохме фокус групи, поведохме интервюта и въпросници, чрез които да установим до каква степен и администрацията има мотивация и капацитет за привличане на структурите на гражданското общество и как администрацията си взаимодейства с тези структури. По-долу са посочени някои от въпросите, които зададохме и резултати, които получихме, както следва:

Мислите ли, че е важно/има смисъл, заинтересованите страни да участват както на етапа на формулиране на политики, така и на етапа на тяхната реализация?

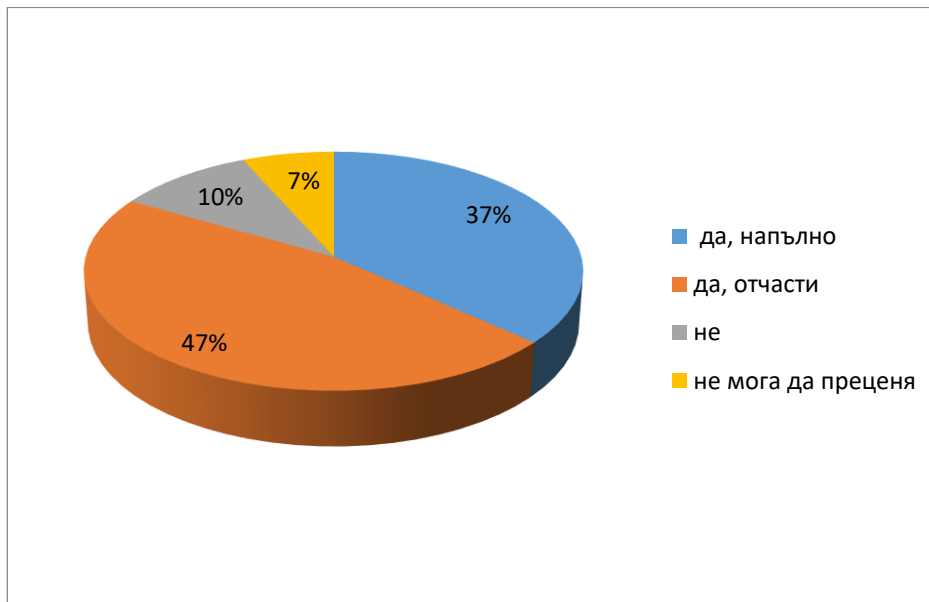

Фиг.5

На въпроса „Мислите ли, че е важно/има смисъл, заинтересованите страни да участват както на етапа на формулиране на политики, така и на етапа на тяхната реализация?“, 73 % от попълнителите въпросника отговарят „да“, 10% отговарят „не“, а 17% „не мога да преценя“. Този факт показва, че интервюираните смятат за важно заинтересованите страни да участват както на етапа на формулиране на политики, така и на етапа на тяхната реализация, т.е. това означава, че е налице желание за взаимодействие и сътрудничество.

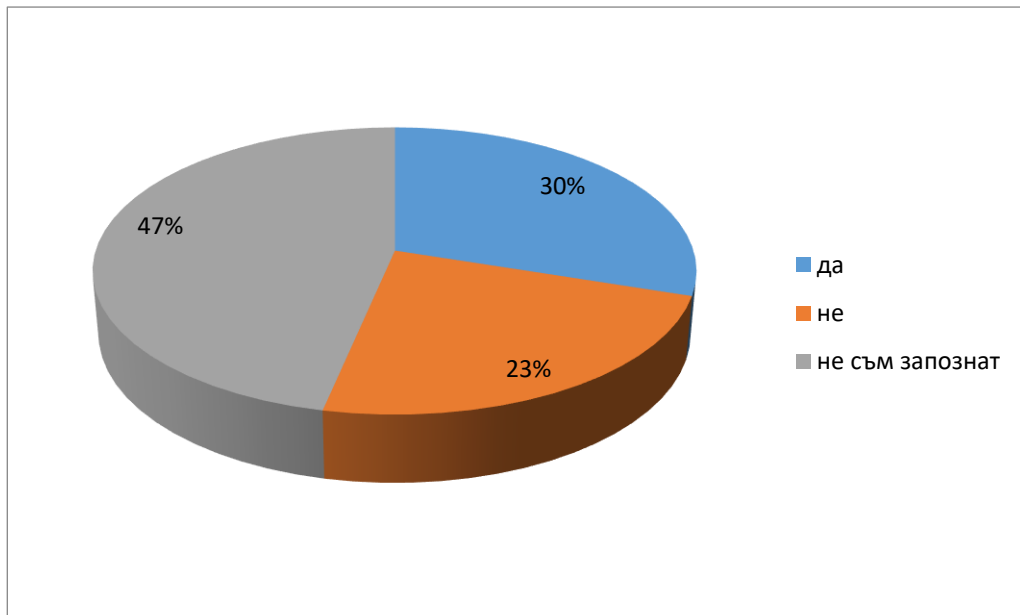
Необходимо ли е да се подобри процеса на взаимодействие между администрацията, гражданите и бизнеса?

Фиг. 6

На въпроса „Необходимо ли е да се подобри процеса на взаимодействие между администрацията, гражданите и бизнеса?“, 84 % от попълнените въпросника отговарят, че следва да се подобри. От тях 37% отговарят „да, напълно“, а 47% „да, частично“. Т.е. преобладаващата част от интервюираните смятат, че процеса на взаимодействие между администрацията, гражданите и бизнеса следва да се подобри. В рамките на проведените фокус групи и интервюта, участниците изразяват своето становище, че взаимодействие между администрацията, гражданите и бизнеса „не е на необходимото ниво и има какво да се желае“. Като основен фактор за липсата на добро взаимодействие, участниците посочват ограничения кръг на информационни канали, чрез които Общинската администрация разпространява информацията, вкл. и наличието на вече остарели информационни канали, които се ползват от малка част от населението на общината. Не се използват в пълна степен възможностите на съвремените информационни и комуникационни технологии.

Съществува ли нормативна рамка или процедура в общината за сътрудничество между общинската администрация и гражданския сектор?

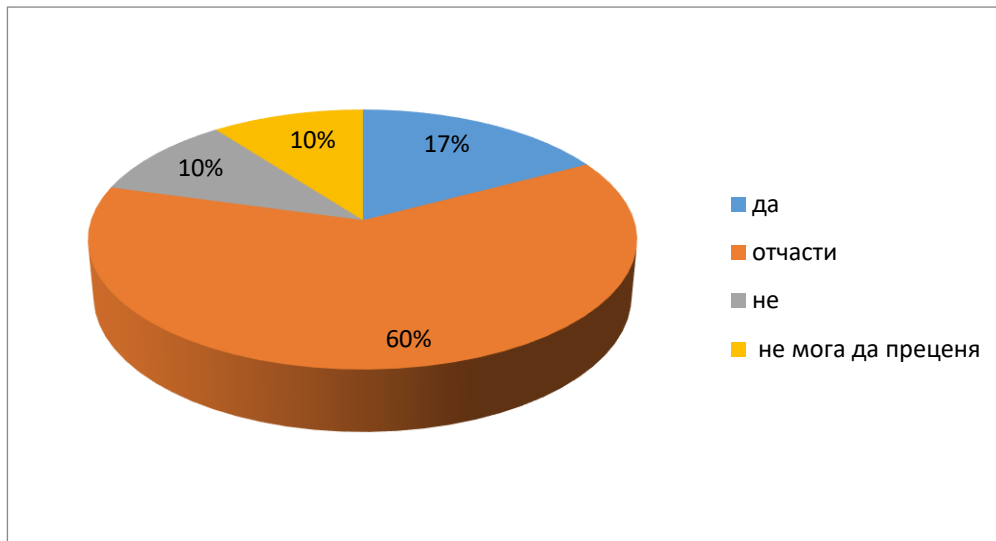

Фиг. 7

На въпроса „Съществува ли нормативна рамка или процедура в общината за сътрудничество между общинската администрация и гражданския сектор?“, 30 % от попълнилите въпросника отговарят „да“, 10% отговарят „не, а 47% „не съм запознат“. Този факт показва, че повече от половината от интервюираните нямат познания в областта на нормативната рамка или процедура в общината за сътрудничество между общинската администрация и гражданския сектор

Към момента в Общината се спазва нормативна рамка и процедурите сътрудничество между общинската администрация и гражданския сектор, най-вече по при провеждането на обществени обсъждания, които са законово регламентирани. Също така, общинските съвети и комисиите са отворени за граждани, но същите не се посещават. Към заседанията на общинския съвет и комисиите няма интерес от страна на гражданите.

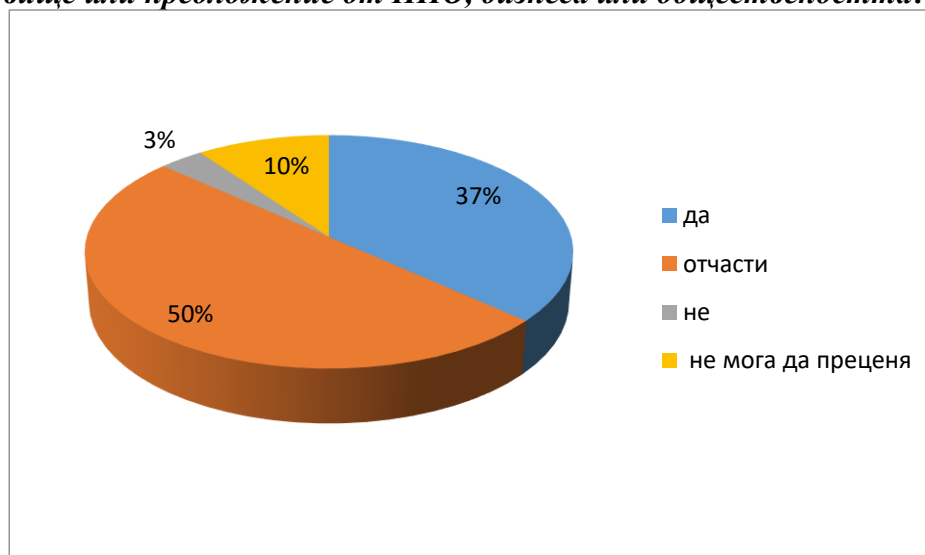
Има ли разписани ясни правила, процедури и политики за комуникация и консултация с гражданския сектор?

Фиг. 8

На въпроса *„Има ли разписани ясни правила, процедури и политики за комуникация и консултация с гражданския сектор?“*, 30 % от попълните въпросника отговарят „да“, 60% отговарят „от части“, а само 17% „да“. Този факт показва, че следва да се разработят ясни правила и процедури за комуникация и консултация с гражданския сектор, тъй като процедурите за комуникация и обратна връзка са едни от задължителните условия за доброто взаимодействие между администрацията и структурите на гражданското общество.

Осъществява ли администрацията обратна връзка при предоставяне на становище или предложение от НПО, бизнеса или обществеността?

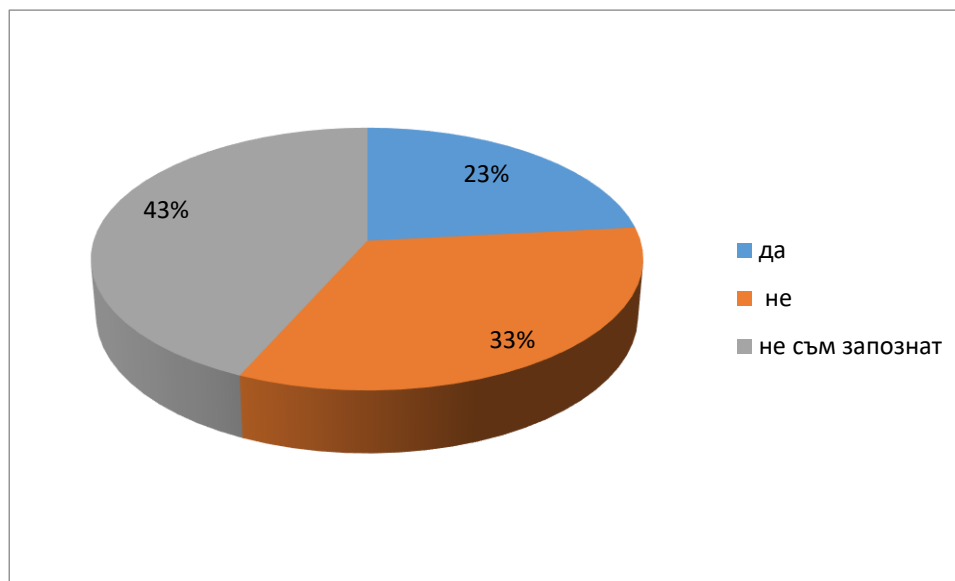

Фиг. 9

На въпроса „*Осъществява ли администрацията обратна връзка при предоставяне на становище или предложение от НПО, бизнеса или обществеността?*“, 37 % от попълнените въпросника отговарят „да“, 50% отговарят „от части“. Резултатът показва, че администрацията формално изпълнява своите задължения, но в интервютата и фокус групите стана ясно, че това са предимно по въпроси, касаещи не предложения, а жалби и/или сигнали от граждани.

Съществуват ли механизми за сътрудничество и комуникация с представители на гражданския сектор и други заинтересовани страни?

Фиг. 10

Резултати на поставения въпрос показват, че само 23% от интервюираните знаят или смятат, че има механизми за сътрудничество и комуникация с представители на гражданския сектор и други заинтересовани страни.

На базата на събраната в рамките на дейността и анализирана информация в раздел VII от настоящия документ са разписани изводите за капацитета на органите на местната администрация за работа с гражданския сектор при формулиране, изпълнение и мониторинг на местни политики за устойчиво местно развитие и привличане на инвестиции в община Павликени, като са посочени и идентифицираните в рамките на анализа проблеми.

VI.Участие на гражданите

Участието на гражданите във формулирането на политики и вземането на решения на местно ниво е от изключително важно значение за развитието на всяка

една както България и в Европа през последните години. Гражданският контрол върху решенията и действията на властимащите е една от характеристиките на демократичното управление. Степента на гражданска активност и участие е индикатор за развитието и зрелостта на гражданското общество.

Основните принципи на прякото участие на гражданите в управлението са: свободно изразяване на волята; общо, равно и пряко участие с тайно гласуване; равен достъп до информация по поставения за решаване въпрос; еднакви условия за представяне на различните становища.

Една от основните форми на пряко гласуване на гражданите на дадена държава е референдум, при който цялото население одобрява или отхвърля дадено предложение. Самото предложение – предмет на гласуването – може също да се организира от граждани – инициативен комитет. Референдумът бива два вида – местен и национален. Право на гласуване на национален и местен референдум имат гражданите на Република България с избирателни права. Финансови средства за произвеждане на национален референдум се осигуряват от държавния бюджет, а за провеждане на местен – от съответния общински бюджет. Самото гласуване на референдум е доста близко до обикновеното гласоподаване. Има предвидена възможност за всеки да подаде своя глас, независимо от различни видове увреждания. Всички документи по този закон са освободени от държавни и местни такси, т.е. не плащам нищо за тях.

Гражданската инициатива е друга форма на пряко гражданско участие. Може да бъде национална и местна. В частта на подготвяне на подписката тя се финансира от граждани и юридически лица.

По същността си националната гражданска инициатива представлява отправяне на предложение от страна на гражданите към Народното събрание или към органи на централната изпълнителна власт за решаване на въпроси от национално значение.

Чрез местна гражданска инициатива гражданите правят предложения до общинския съвет, кмета на общината, на района или на кметството, или до областни или регионални органи на изпълнителната власт за решаване на въпроси от местно значение

За решаване на въпроси от местно значение се провежда общо събрание на населението, компетентността за чието решаване е предоставена на съответния общински съвет или кмет. То се провежда в общини, райони, кметства, населени места и квартали с население до 10 000 жители.

Общо събрание може да се свика по инициатива на населението с избирателни права и с адрес (постоянен или настоящ) на територията на общината, района, кметството, населеното място или квартала към момента на формулиране на искането.

Общинският съвет или кметът на общината са длъжни да издадат съответните актове за предприемане на необходимите действия в срок до един месец от приемането на решението на общото събрание, освен ако самото общо събрание не е определило по-дълъг срок.

Местно самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна компетентност в сферата на: общинското имущество, общинските предприятия, общинските финанси, данъци и такси, общинската администрация; устройството и развитието на територията на общината и на населените места в нея; образованието; здравеопазването; културата; благоустрояването и комуналните дейности; социалните услуги; опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси и др. съгл. Закона за местното самоуправление и местната администрация.

Общинският съвет е орган на местното самоуправление и се избира от населението на общината. Заседанията на общинския съвет и на неговите комисии са открити, което дава възможност на гражданите да присъстват. По изключение общинският съвет може да реши отделни заседания да са закрити.

Гражданите могат да се изказват, да отправят питання, становища и предложения от компетентността на общинския съвет, кмета или общинската администрация, представляващи обществен интерес, и да получават отговори по ред, начин и в срок, определени в правилника за организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация.

Гражданите и юридическите лица могат да внасят писмени предложения и становища в комисиите на общинския съвет.

Основните видове гражданско участие:

➤ Предоставяне на информация: На всички етапи от процеса на формулиране, изпълнение и мониторинг на местни политики, съответната информация следва да бъде представяна на ясен и лесен за разбиране език и в достъпен формат, без прекомерни административни пречки.

➤ **Консултации:** Събирането на различни гледни точки и мнения по отношение на определени политики и теми е част от процедура, протичаща чрез различни методи и инструменти като срещи, публични изслушвания, фокус групи, проучвания, въпросници и дигитални средства. Публичните органи следва да предоставят обществено достъпна обратна връзка за резултатите от проведените консултации.

➤ **Диалог:** Структуриран, продължаващ и резултатно ориентиран процес, базиран на общия интерес в процеса на обмяна на опит между публичните органи, гражданите, неправителствените организации и гражданското общество като цяло. Различните платформи за диалог включват редовни публични изслушвания, обществени форуми и консултативни съвети.

➤ **Активно включване:** Гражданското участие в процесите на вземане на решения се простира отвъд предоставянето на информация, консултациите или диалога. То може да включва работни групи или комитети за съвместно разработване на документи, формирани въз основа на прозрачни критерии и процедури за представителство на гражданите, неправителствените организации и гражданското общество.

В процеса на вземане на политически решения има няколко етапа, в които взаимодействието има изразена добавена стойност, а именно: 1. Определяне на публичния дневен ред; 2. Формулиране и разработване на политиката; 3. Вземане на решения; 4. Изпълнение на политиките; 5. Мониторинг на публичните политики и 6. Преформулиране на политиките. Всеки един от тези етапи предлага възможности за прилагане на принципа на партньорство и активното взаимодействие между управлението и гражданския сектор.

Етапи	Възможни действия и механизми от страна на гражданския сектор
1. Определяне на публичния дневен ред	Участие чрез застъпнически кампании, лобиране, предоставяне на информация на местните органи на самоуправление. Могат и експертно да подпомогнат местните власти. Институциите следва да осигуряват прозрачен процес на вземане на решения и ясни и достъпни процедури за участие. Полезни инструменти и механизми за прилагане на формите на участие на етапа на определяне на дневния ред на обществото са: Информирание - лесен и отворен достъп до подходяща, точна и навременна информация за политическия процес, документи и вземащи решения, т.е. онлайн бази данни;

	<p>проучване, за да бъде разбран даден проблем и да бъдат разработени предложени решения; провеждане на кампании и лобиране от гражданските организации въз основа на дейности за осведомяване като политически документ, плакати и листовки, сайтове, съобщения в медиите и демонстрации; интернет сайт с достъп до ключови документи и обявяване на публични събития.</p> <p>Консултиране - позициониране, което може да бъде направено чрез онлайн инструменти от рода на е-петиции или уеб форум; консултация, онлайн или други техники за събиране на предложения от заинтересованите страни.</p> <p>Диалог - изслушвания и обществени форуми със заинтересовани страни за идентифициране и тълкуване на чувствителни въпроси и интереси на различните групи; граждански форуми и съвети за обсъждане; контакт в правителството, за да може гражданското общество да има достъп до информация за текущи политически инициативи.</p> <p>Партньорство - работна група или комисия, формирана като постоянна или adhoc експертна група за съвети относно политическите приоритети.</p>
2. Формулиране и разработване на политиката	<p>Местната власт - да изработи минимални стандарти за обществени консултации, които да включват правила за участие, срок, възможност за обратна връзка и други. СГО работят за откриване на проблеми и предлагане на решения. Местните власти могат да организират срещи с цел консултации, на които да канят всички заинтересовани страни.</p> <p>Институциите разполагат с утвърдени процедури на разработване на политики. На този етап гражданските организации са привличани за идентифициране на проблеми, предлагане на решения и осигуряване на доказателства за предпочитаните предложения. Приносът на гражданския сектор на този етап има следните форми:</p> <ul style="list-style-type: none"> - застъпничество: осигуряват се гаранции, че ще бъдат отчетени нуждите и интересите на заинтересованите страни, засегнати от разработваната политика; -информирани и запознаване: членове и граждански групи се информират за предстоящата политика чрез гражданските организации; - експертиза и съвети: осигуряват се изследвания и анализи на разглеждания въпрос и могат да се добавят на приоритети към проекта на политиката; - иновация: предлагат се решения чрез въвеждане на нови подходи,

	<p>Полезни инструменти и механизми за прилагане на формите на участие на етапа на разработване на политика: Информирание - отворен и свободен достъп до документите на политиката, включително единна информационна точка за разработване на политика, като информацията е налична в различни формати за достигане до аудиторията; сайтове с цялостен достъп до ключови документи и обявления на публични събития; кампании и лобиране за проектиране на политиката чрез позиции, писма и манифести; видео излъчване на изслушвания, срещи и дебати, позволяващи на хората да гледат и слушат в реално време; изследвания за събиране на информация за процеса на разработване. Консултиране - изслушвания и панели с въпроси и отговори за идентифициране и тълкуване на чувствителни въпроси и проблеми и събиране на предложения – в пряка комуникация и онлайн; експертни семинари и срещи, включващи участници в специализирани проучвания. Диалог - комисии и съветнически органи, обединяващи заинтересованите страни, които се състоят от или включват представители на гражданския сектор – постоянни или ad hoc. Партньорство - съвместно разработване – активно включване в законодателния процес.</p>
3. Вземане на решение	<p>При вземането на решение за дадена политика следва да бъде отчетен приносът на СГО. На този етап активната консултация между кмета като представител на общинската администрация и СГО е от съществена важност. Полезни инструменти и механизми за прилагане на формите на участие на етапа на вземане на решения: Информирание - провеждане на кампании и лобиране за упражняване на влияние върху вземащите решения, като се използват листовки, сайтове, съобщения за медиите и публичност. Консултиране и Диалог - отворени пленарни сесии или заседания на комисии за осигуряване на отворен достъп до дебати по време на процеса на вземане на решения. Партньорство - съвместно вземане на решения чрез форуми, конференции за постигане на консенсус и други събития за участие.</p>

<p>4. Изпълнение на политиките</p>	<p>Активно партньорство община - граждански сектор също е водещо и на този етап. Гражданския сектор (НПО, бизнес и ражданите) участва в изпълнението на политиките най-вече чрез предоставяне на услуги. Ясната публична информация и на този етап също е съществено важна, тъй като гражданския сектор следят дали политиката се изпълнява според предвиденото.</p> <p>Полезни инструменти и механизми за прилагане на формите на участие на етапа на изпълнение на политики:</p> <p>Информирание - отворен и свободен достъп до документи в публичния сектор, свързани с проекти и изпълнителни решения; сайт с цялостен достъп до ключови документи и обявяване на публични събития; съобщения по електронната поща за предстоящи възможности за проекти и финансиране; въпроси и отговори онлайн или други канали за разпространение на информация, представена под формата на въпроси и отговори, насочени към предоставяне на практическа помощ и съвети; публично оповестяване на тържни процедури за отворен и прозрачен процес за предоставяне на услуги.</p> <p>Консултиране - събития, конференции, форуми и семинари за информиране и дискутиране на прилагането с НПО и гражданите.</p> <p>Диалог - семинари за изграждане на капацитет и увеличаване на знанията с оглед на изпълнението.</p> <p>Партньорство - стратегическо партньорство, при което СГО и властите формират партньорство за изпълнение на политика, което може да бъде пилотно прилагане или цялостно изпълнение.</p>
<p>5. Мониторинг на публичните политики</p>	<p>Проследяване на резултатите от изпълнението на политиките. Следва да се изготвят ясни процедури/ правила и механизми за оценка и мониторинг на е да има ясни индикатори за проследяване на резултатите от политиките и местната власт да взема предвид и да реагира по определени въпроси, повдигнати от гражданските организации. Приносът на гражданския сектор на този етап има следните форми:</p> <ul style="list-style-type: none"> → застъпничество: огласяване дали инициативата е досигнала до своите предвидени бенефициенти и дали дава предвидения резултат за обществото; → експертиза и съвети: събиране на доказателства или изследвания за въздействието на политиката; → наблюдение: на ефекта, който политиката произвежда. <p>Полезни инструменти и механизми за прилагане на</p>

	<p>формите на участие на етапа на мониторинг на политики: Информирание - отворен и свободен достъп до информация за напредъка в политиката; събиране на доказателства – казуси и статистика – за резултатите от проектите; оценяване на политиката и нейното въздействие чрез конференции и докладване; независими проучвания за формулиране на уроци. Консултиране - механизми за обратна връзка за проследяване на напредъка като проучвания на общественото мнение, интернет анкетиране, въпросници. Диалог - работни групи или комисии на СГО за мониторинг и оценка на политиката. Партньорство - работна група или комисия на НПО и властите в стратегическо партньорство за мониторинг и оценка на политиката.</p>
6. Преформулиране на политиките	<p>Преформулирането е свързано с начало на нов цикъл на вземане на решение. Полезни инструменти и механизми за прилагане на формите на участие на етапа на изпълнение на политики: Информирание - отворен и свободен достъп до информация за оценки, резултати от изследвания и други доказателства за съществуващата политика. Консултиране - конференции или срещи за определяне на следващите стъпки, планирани от властите; онлайн консултация за събиране на мнения от гражданското общество за бъдещето на политиката. Диалог - семинари и форуми за включване на заинтересовани страни в разработването на нови посоки на политиката. Партньорство - работна група, комисия или експертна група с цел да се препоръча преработена политика.</p>

За реалното прилагане на практика на принципа на партньорството са необходими следните предпоставки: *демократично управление; децентрализация и приложение на принципа на субсидиарността; активно гражданско общество; адекватна нормативна уредба.* Създаването на среда за ефективно партньорство при планиране се постига чрез поредица от принципни характеристики, сред които:

- да се повиши чувствителността и разбирането за важноста от прилагането на принципа на партньорството;
- да се разяснява важноста от свързаността между планиране (регионално и не само), програмиране и участие в Структурните фондове;

- да се включат в процеса на планирането всички заинтересовани страни и да го установим като системна практика;
- да се развива капацитетът, приносът и отговорността на партньорите чрез фасилитиране на диалога и постигане на консенсус;
- да не се поощрява формалното прилагане на партньорството;
- да се използват ефективни, работещи механизми за реализиране на партньорството;
- да се работи за повишаване на мотивацията от страна на СГО и бизнеса да участват в процеса на планиране на регионални политики;
- да се засилва взаимното доверие между общини и СГО и да се създават условия за взаимно познаване на професионалния капацитет на двете страни;
- да се насърчава създаването на активни СГО в малките общини;
- да се създават условия за преодоляване на обществени опасения за непрозрачно и неправомерно ползване на публичната собственост и средства.

VII. Изводи

- Капацитетът на органите на местната администрация за работа с гражданския сектор при формулиране, изпълнение и мониторинг на местни политики за устойчиво местно развитие и привличане на инвестиции в община Павликени не е достатъчен. У служителите липсва необходимата квалификация за провежданите консултации със структурите на гражданското общество, както и няма обособени звена, отговарящи за диалога с гражданите. Сред администрацията съществува явна липса на осведоменост по отношение на „социалното“ измерение на тяхната роля и отговорността към гражданите като общински служители;
- Липсва необходими я опит и прилагане на добри практики от други страни от страна администрацията в идентифициране, разработване и прилагане на инициативи за включване на гражданите в процеса на вземане на формулиране, изпълнение и мониторинг на местни политики за устойчиво местно развитие и привличане на инвестиции в община Павликени. Следва да се вземат предвид и да се включват активно всички заинтересовани страни, като неправителствени организации, бизнес и всички заинтересовани страни;
- Участниците във фокус-групите и интервютата заявяват, че жителите на територията на общината почти не използват консултативните механизми, а и местната власт не е достатъчно активна, за да се подобрят тези процеси. Така

на практика съществуването на различните видове консултации, обсъждания и други форми на участие на гражданско общество се изпълняват формално, с оглед спазването на нормативната рамка;

- Голяма част от участниците във фокус-групите и интервютата споделят, че се обръщат към общината и комуникират с представители на общината (най-често кмета) когато имат лични мотивите или проблеми;
- Следва да се повиши ангажираността в комуникацията и взаимодействието с местната власт в малките населени места и с различните заинтересовани страни, с оглед на техните потребности и особеностите на Община Павликени.
- Да се насочат усилия към активизиране на младите хора с атрактивни инициативни за тяхното привличане в процесите на формиране и изпълнение на местните политики;
- Да се обърне внимание и на пенсионерите. Те разполагат с достатъчно свободно време, нерядко са добре запознати с конкретни теми и имат поглед върху развитието им през годините.
- При възникване на казус и търсене на решение, участниците споделят, че не разчитат на кореспонденция или някакъв друг установен механизъм, а обикновено търсят личен контакт с лица от администрацията;
- За информация на по-голяма група от хора, местните власти в Община Павликени използват интернет страницата на общината, профилът на кмета в социалните мрежи, местната радиоточка, местния вестник Павликенски глас и информационното табло в общината, за да дадат отговор и да информират гражданите. Тези канали, по думите на участниците във фокус-групите и интервютата и въпросниците, не са достатъчни за да обхванат по-голямата част от гражданите, особено младежите до 29 г., които основно използват социалната мрежа „Фейсбук“. Да се актуализира сайта на общината, с цел гражданите да се ориентират по-добре за инициативите на общината и да участват по-активно;
- Представителите на администрация заявяват, че не винаги общината може да реши всички проблеми, защото понякога е въпрос за финансов ресурс или за национално законодателство. Като цяло администрацията полага усилия, за да повиши интереса за включване на гражданите в процеса на формулиране,

изпълнение и мониторинг на местни политики за устойчиво местно развитие и привличане на инвестиции в община Павликени;

- Често гражданите се обръщат към местната власт по проблеми, чието решаване не е в тяхната компетенция – относно ремонт и рехабилитация на пътищата от републиканската пътна мрежа, водоподаването, електроснабдяване и други, които са приоритет на национално ниво и не могат да бъдат решени на местно, но пък местното ръководство може да сигнализира на по-високото ниво;
- Според участниците, представители на администрацията, проблемите на консултативните механизми са, че няма външни, независими и с необходимия капацитет участници в тях. За да се подобри процеса на формулиране, изпълнение и мониторинг на местни политики за устойчиво местно развитие и привличане на инвестиции в община Павликени, следва да се привлекат хора с необходимия експертен потенциал в конкретната област, за да се постигне необходимата ефективност и ефикасност в този процес, както и да има реална полза за всички заинтересовани страни. Често в процесите на обсъждане на политики се включват едни и същи хора, които нямат необходимия капацитет и тяхното участие е с цел формално да се изпълнят определени законови процедури. Съществуването на такива консултативните механизми води до демотивиране на активните граждани. Интервюирани смятат, че все по-малко компетентни граждани участват в подобни обсъждания или съвети, а без тяхно участие, тези форми не могат да съществуват или поне не могат да бъдат ефективни и да постигат целите, за които са предвидени;
- Според интервюирани е нужно да се работи активно и редовно с различни заинтересовани страни, с цел постепенно да се възстанови доверието от страна на местните власти, като тук водещото са добрите практики и примери. Липсата на доверие у гражданите относно ефективността на различните форми на гражданско участие постигането на желаната промяна е от решаващо значение за активното участие на гражданското общество процеса на формулиране, изпълнение и мониторинг на местни политики за устойчиво местно развитие и привличане на инвестиции в община Павликени;
- На територията на община Павликени съществува и работи Местна инициативна група. МИГ е сдружение с нестопанска цел, регистрирано по Закона за юридическите лица с нестопанска цел. МИГ представлява

институционализирана форма на публично-частно партньорство при равнопоставено участие на местната власт, бизнеса и неправителствения сектор на местно ниво (МИГ-ът обхваща територията на Община Павликени и Община Полски Тръмбеш). МИГ-ът може да участва активно във формулирането, изпълнението и мониторинга на политики на местно ниво, като разработва и прилага средносрочни Стратегии за местно развитие, които са финансово обезпечени от ПРСР и ОПРЧР. МИГ-а е един допълнителен инструмент за оживяване на община Павликени.

- Общинската администрация няма необходимия капацитет и ноу-хау как да привлича заинтересованите страни в процеса на формулиране, изпълнение и мониторинг на местни политики за устойчиво местно развитие и привличане на инвестиции в община Павликени, как да провежда консултации и/или обсъждания по определени теми/ политики, как да ги анонсира пред заинтересованите страни, как да ги включват в дискусиата и как да модерират тази дискусия, с цел да извлече най-добрите идеи и предложения от участниците в процеса. Т.е. необходимо е да се подобри експертизата и капацитета на администрацията за взаимодействие с гражданското общество от една страна, а от друга страна, много често и малкото присъстващите от страна на СГО на обществени обсъждания, не са истинските заинтересовани страни от конкретния проблем и/или нямат необходимия капацитет за дискутиране на темата/ политиката, което води до липса на действително обсъждане, тъй като няма експертна основа, на базата на която може да се проведе диалог;
- Общинската администрация изпитва затруднения в процеса на активизиране на заинтересованите страни и често по време на обществените обсъждания присъстват не хора, които са заинтересовани и/или имат необходимите компетенции, а такива които нямат ангажименти, имат свободно време, не винаги имат уменията да са част от обществен дебат, липсва им умението да са конструктивни участници в дебат между спорещи заинтересовани страни. Обикновено реалния бизнес е големия отсъстващ в обществените обсъждания, което е основен проблем, когато се дискутират политики в областта на устойчивото развитие и привличането на инвестиции на територията на Община Павликени.

Посочените изводи ще бъдат взети предвид при разработването на оценките и препоръките свързани с подобряване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство.

VIII. Използвани документи и източници на информация

1. Конституцията на Република България
2. Закон за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление
3. Закона за местното самоуправление и местна администрация
4. Законът за достъп до обществена информация
5. Законът за административно-териториалното устройство
6. Административнопроцесуалният кодекс
7. Стратегия за развитие на държавната администрация 2014-2020 г.
8. Стратегия за иновации и добро управление
10. Официалната електронната страница на Община Павликени - <http://www.pavlikeni.bg/>
12. Общински план за развитие на Община Павликени за периода 2014 – 2020 г.- http://www.pavlikeni.bg/index.php?option=com_jdownloads&Itemid=79&task=viewcategory&catid=162&lang=bg

Този документ е създаден в рамките на Проект BG05SFOP001-2.009-0190 „Повишаване на гражданското участие в местните политики“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“ 2014 -2020, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение „Без граници“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган на от Оперативна програма „Добро управление“ 2014 -2020.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Приложения